

УДК 81'243+37.016:37.018.43
DOI <https://doi.org/10.24919/2308-4863/50-46>

Олександра КАНЮК,
orcid.org/0000-0002-2396-2988
кандидат педагогічних наук, доцент,
завідувач кафедри іноземних мов
Ужгородського національного університету
(Ужгород, Україна) oleksandra.kanyuk@uzhnu.edu.ua

Надія КІШ,
orcid.org/0000-0002-6950-988X
кандидат педагогічних наук,
доцент кафедри іноземних мов
Ужгородського національного університету
(Ужгород, Україна) nadiia.kish@uzhnu.edu.ua

Ганна КІШ-ВАЙДА,
orcid.org/0000-0001-6570-5616
викладач кафедри іноземних мов
Ужгородського національного університету
(Ужгород, Україна) anna.kish-vaida@uzhnu.edu.ua

ОСНОВНІ ПЕРЕВАГИ ТА НЕДОЛІКИ ВИВЧЕННЯ ІНОЗЕМНОЇ МОВИ СТУДЕНТАМИ НЕМОВНИХ СПЕЦІАЛЬНОСТЕЙ В УМОВАХ ДИСТАНЦІЙНОЇ ОСВІТИ

У статті розглядається актуальна на сьогоднішній день тема дистанційного навчання у вивченні іноземної мови студентами немовних спеціальностей. Особлива увага приділяється складнощам, що виникають під час переходу на онлайн-навчання. Авторами запропоновані ідеї та рекомендації, що дозволяють спростити цей процес. Розглянуто переваги та недоліки дистанційного навчання іноземної мови на немовних спеціальностях.

Актуальність теми дослідження зумовлена тим, що в сучасній системі вищої професійної освіти все більшої популярності набуває онлайн-навчання. Освітній процес неможливо уявити без використання інтернет-технологій. Життя кожної людини на сьогоднішній день тісно пов'язане з інтернетом, комп'ютером та онлайн-ресурсами, неможливо це ігнорувати і в процесі навчання іноземних мов. Пандемія Covid-19, воєнний стан в Україні та пов'язаний з ними масовий перехід на онлайн показали, що на даний момент дистанційна форма навчання є найперспективнішою у сфері освіти.

Практична значущість дослідження полягає в тому, що авторами запропоновано конкретні ідеї щодо подолання складнощів при переході на дистанційне навчання, а також надано рекомендації, що дозволять зробити процес вивчення іноземної мови у вузі більш ефективним.

Теоретичною базою дослідження є роботи В. Кухаренко, Ю. Горвіца, Н. Мельник, К. Кожухова, Н. Чала, І. Ковальнової, О. Дігтяр, А. Хуторського, М. Swain, S. Larkin та ін.

На сьогоднішній день існує багато робіт, присвячених дистанційному навчанню. Однак, у цій статті проблему було вивчено саме з боку викладання англійської мови для студентів немовних спеціальностей, оскільки такі методи викладання сильно відрізняються від методів викладання англійської мови як профільного предмета. У цьому полягає наукова новизна дослідження.

У ході проведеного дослідження автори доходять висновку, що онлайн-компоненти обов'язково повинні використовуватися в процесі вивчення іноземної мови у ВНЗ, але дистанційне навчання не зможе замінити класичне.

Ключові слова: дистанційне навчання, онлайн-навчання, англійська мова, студенти немовних спеціальностей.

Oleksandra KANIUK,

orcid.org/0000-0002-2396-2988

*Candidate of Pedagogical Sciences, Associate Professor,
Head of the Department of Foreign Languages
Uzhhorod National University
(Uzhhorod, Ukraine) oleksandra.kanyuk@uzhnu.edu.ua*

Nadiia KISH,

orcid.org/0000-0002-6950-988X

*Candidate of Pedagogical Sciences,
Associate Professor at the Department of Foreign Languages
Uzhhorod National University
(Uzhhorod, Ukraine) nadiia.kish@uzhnu.edu.ua*

Hanna KISH-VAIDA,

orcid.org/0000-0001-6570-5616

*Teacher at the Department of Foreign Languages
Uzhhorod National University
(Uzhhorod, Ukraine) anna.kish-vaida@uzhnu.edu.ua*

MAIN ADVANTAGES AND DISADVANTAGES OF LEARNING A FOREIGN LANGUAGE BY STUDENTS OF NON-LANGUAGE SPECIALTIES IN THE CONDITIONS OF DISTANCE EDUCATION

The article considers the current topic of distance learning in foreign languages by students of non-language specialties. Special attention is drawn to the difficulties that arise during the transition to online learning. The authors offer ideas and recommendations to simplify this process. The advantages and disadvantages of distance learning of a foreign language in non-language specialties are considered.

The relevance of the research topic is due to the fact that in the modern system of higher professional education, online learning is becoming increasingly popular. The educational process cannot be imagined without the use of Internet technologies. Everyone's life today is closely connected with Internet, computer and online resources, it is impossible to ignore these tools during the process of learning foreign languages. The Covid-19 pandemic, the state of war in Ukraine caused mass online transition and have shown that distance learning is currently the most promising in education.

The practical significance of the study is that the authors offer specific ideas for overcoming difficulties in the transition to distance learning, as well as provide recommendations to make the process of learning a foreign language in higher education more effective.

The theoretical basis of the study are researches of V. Kukharenyk, Y. Gorvitsa, N. Melnyk, K. Kozhukhov, N. Chala, I. Kovaleva, O. Digtyar, A. Khutorsky, M. Swain, S. Lapkin and others.

There are many researches about distance learning. However, in this article the problem was studied from the point of view of teaching English to non-language students, as such teaching methods are very different from the methods of teaching English as a profile subject. This is the scientific novelty of the study.

As a result of the research authors came to the conclusion that online components must be used in the process of learning a foreign language in higher education, but distance learning can not replace the classical way of studying at the university.

Key words: *distance learning, online learning, English, non-language students.*

Постановка проблеми. Актуальність дослідження обумовлена насамперед вступом світової спільноти в епоху інформатизації, інтенсифікацією інформаційних процесів, розвитком засобів зв'язку, які вимагають, щоб освіта була безперервним процесом і тривала протягом усього життя людини. Все це не може не позначитися на системі підготовки фахівців у вищих навчальних закладах.

Глобальні інтеграційні процеси, що стосуються всіх сфер людської діяльності, ставлять перед теорією та методикою викладання нові відповідальні завдання. На рівні немовних спеціаль-

ностей таким завданням є підготовка спеціаліста, який володіє іноземною мовою як засобом комунікації для вирішення проблем професійного та соціального характеру, а також успішного міжнародного співробітництва. Одним із засобів вирішення цього завдання може стати дистанційне навчання, яке покликане вдосконалювати та розвивати традиційні очні та заочні форми, інтегрувавши в собі те найкраще, що набуто ними роками із використанням у навчанні можливостей засобів сучасних інформаційних технологій.

Технології дистанційного навчання розвиваються у міру вдосконалення технічних засобів та

носіїв інформації. Перехід у третє тисячоліття ознаменований використанням у навчанні мережі Інтернет, що й спричинило особливу увагу дослідників до питань теорії та практики дистанційного навчання.

Будучи мовою міжнародного спілкування, визнаною мовою світової науки та культури, англійська мова є невід'ємним компонентом професійної підготовки фахівців у вищих навчальних закладах. На особливу увагу заслуговують питання організації навчання англійської мови студентів немовних спеціальностей, що зумовлено, на наш погляд, низкою факторів.

По-перше, англійська для таких студентів є непрофільною дисципліною, що може призводити до зниження їх мотивації. По-друге, вихідний рівень мовної підготовки студентів зазвичай нижчий, ніж у студентів-філологів. По-третє, викладачеві необхідно дотриматися балансу між повнотою та професійною орієнтацією навчального процесу та вивченням аспектів англійської мови, які не мають відношення до майбутньої спеціальності слухачів.

У цій ситуації цілком логічним є підхід, який певним чином відрізняє викладання іноземної мови студентам, які навчаються на природничих факультетах та студентам, які у майбутньому отримують спеціальність викладача іноземної мови чи перекладача. Цьому є ціла низка пояснень. Так, абітурієнти, які мають наміри продовжити навчання у вищих навчальних закладах, обравши у майбутньому технічну, медичну, природничу, економічну, біологічну чи іншу галузь знань, найчастіше не надають перевагу іноземній мові, як предмету для складання централізованого тестування з двох причин: по-перше, ЗНО з іноземної мови не є одним з обов'язкових предметів при подачі документів для вступу на вищезгадані спеціальності; по-друге, як показує практика, учні, які надають перевагу точним наукам, не беруть до уваги вивчення іноземної мови, або ж вона їм важко дається.

Тому перед викладачами, які працюватимуть з таким контингентом студентів стоїть завдання, в першу чергу зацікавити їх, не перевантажити, але й жодному випадку не полегшити вивчення іноземної мови студентами немовних спеціальностей. Це повинен бути такий процес оволодіння мовою, який би одночасно зацікавив різного рівня підготовки студентів у межах однієї академічної групи та викликав у них інтерес.

Пандемія Covid-19, воєнний стан в Україні та пов'язаний з ними масовий перехід на онлайн показали, що на даний момент дистанційна форма навчання є найперспективнішою у сфері освіти.

Аналіз останніх досліджень. До питання методів та методик дистанційного навчання у процесі навчання іноземних мов на немовних спеціальностях у своїх роботах зверталися як вітчизняні, так і зарубіжні науковці (В. Кухаренко, Ю. Горвіц, Н. Мельник, К. Кожухов, Н. Чала, І. Ковальова, О. Дігтяр, А. Хуторський, М. Swain, S. Lapkin та ін.).

Перші дослідження в галузі «навчання мов за підтримки комп'ютера» у західній традиції (CALL – Computer-Assisted Language Learning) відносяться до 60-х років минулого століття. На сучасному етапі теоретичні та практичні питання впровадження комп'ютерів у процес навчання іноземних мов розробляються у різних аспектах:

- в ергономічному та психолого-педагогічному (роботи М. А. Акопової, Е. Енгланд, В. Я. Ляудіс, Е. І. Машбіц та ін.);

- у технічному та програмно-інформаційному (роботи В. Денінга, А. М. Довгялло та ін.);

- у лінгвометодичному та дидактичному (роботи Є. І. Дмитрієвої, М. М. Кеннінга, Р. Г. Піотровського, Л. В. Турбіної, Дж. Хігінса та ін.).

Однак при всьому різноманітті підходів методика навчання іноземної мови з використанням засобів нових інформаційних технологій не отримала поки що системного розгляду у всьому комплексі проблем, що входять до неї, і заслуговує на детальне вивчення та подальший розвиток. Найбільш важливими та мало розробленими є питання, пов'язані зі змістом та організацією процесу дистанційного навчання іноземної мови у немовному ЗВО.

Мета статті – визначити особливості викладання іноземної (англійської) мови студентам немовних спеціальностей за допомогою інструментів дистанційної освіти.

Виклад основного матеріалу. Існуючі на даному етапі в системі вищої освіти України форми навчання (очна, очно заочна та заочна) роблять можливим і навіть вимагають тією чи іншою мірою застосування методів дистанційного навчання, що можливе лише за допомогою телекомунікаційних та інформаційних технологій.

Під дистанційною освітою розуміється особлива форма заочної освіти, до якої відносять заняття, які проводяться з використанням інтернет-ресурсів та аудіовізуальних засобів. Зазначимо, що замість традиційних форм у сучасних умовах дедалі частіше застосовується Інтернет-навчання. Воно особливо зручне для тих вікових і соціальних груп, які змушені віддавати перевагу навчанню без відриву від місця трудової діяльності (Дігтяр, 2019: 356).

Нова форма навчання іноземних мов не замінює очне чи заочне навчання, а доповнює його

з метою поглиблення та розширення передбачених програмою знань. Усі методи дистанційного навчання ґрунтуються на самостійному здобутті знань студентами, на роботі з різними джерелами інформації.

В даний час не існує єдино прийнятого визначення дистанційного навчання, пропонуються різні трактування і погляди на це явище, що відображає різноманітність підходів до його розуміння. За визначенням, яке дає Ольга Дігтяр, автор досліджень з навчання іноземних мов, дистанційне навчання – це взаємодія вчителя та учнів між собою на відстані, що відображає всі притаманні навчальному процесу компоненти (цілі, зміст, методи, організаційні форми, засоби навчання) та реалізовані засобами інтернет-технологій або іншими засобами, що передбачають інтерактивність (Дігтяр, 2019: 356).

О. Дігтяр підкреслює, що засоби реалізації всіх компонентів дистанційного навчання надають специфічний вплив на кожен із компонентів навчання, зумовлюючи їх відбір, структурування та організацію (Дігтяр, 2019: 357).

Дане визначення підкреслює, що дистанційне навчання – це одна з форм навчання та його головною відмінністю від традиційного є те, що студенти між собою, а також студенти та викладач розділені просторово, і неможлива фізична взаємодія один з одним. Незважаючи на можливість взаємодії за допомогою дистанційних форм навчання та контролю, ця відмінність тягне за собою низку викликів, з якими стикаються як викладач, так і студенти під час переходу на дистанційне навчання.

Оскільки дистанційне навчання є відносно новою моделлю навчання, в центрі якої знаходиться студент, а в основі педагогічної діяльності – співпраця, методика навчання, а також види та способи взаємодії викладача із студентами потребують серйозного перегляду.

Як зазначає Н. М. Мельник, дистанційне навчання – це синтетична, інтегральна, гуманістична форма навчання, що ґрунтується на використанні широкого спектру традиційних і нових інформаційних технологій і їхніх технічних засобів, які використовуються для доставки навчального матеріалу, його самостійного вивчення, організації діалогового обміну між викладачем і студентом, коли процес навчання не залежить від їхнього розташування у просторі та часі, а також від конкретної освітньої установи (Мельник, 2018).

Найочевиднішою проблемою при переході на онлайн є технічні складності, які неможливо повністю уникнути навіть за умови високої

комп'ютерної грамотності педагога і студентів. Технічні складнощі можуть з'являтися протягом всього заняття та їх не завжди можна передбачити. До технічних проблем можна віднести відсутність Інтернету або невисока швидкість підключення до Інтернету, необхідність регулярного оновлення програмного забезпечення та інші. В таких умовах важливо навчити студентів спеціальній лексиці, що стосується комп'ютерної термінології. Вона допомагають краще розуміти інструкції, пояснювати проблеми, що виникають, і не переходити на українську мову. Ці фрази відрізняються від звичної лексики у традиційній аудиторії і можуть бути особливо актуальними у групах з невисоким рівнем володіння англійською мовою.

Незважаючи на наявність проблем суто технічного плану (недостатнє забезпечення комп'ютерним обладнанням учасників освітнього процесу, невідповідна швидкість доступного Інтернет-з'єднання, переважаність серверів популярних програм для здійснення дзвінків у форматі відеоконференцій тощо), суб'єкти освітніх відносин зіштовхнулися і з труднощами методичного та психологічного характеру, що супроводжують навчання іноземних мов студентів немовних спеціальностей у режимі онлайн. Різний рівень базової підготовки студентів початкових курсів є домінуючою рисою будь-якого навчального колективу немовних спеціальностей.

В цих умовах викладач стикається з проблемами реалізації цілей та завдань навчання, а також досягнення освітніх результатів, передбачених ДСТУ, а отже є єдиними для всіх учасників навчального процесу. Тут виявляють свою ефективність принципи особистісно-орієнтованого підходу, які досить складно реалізувати в онлайн режимі. Проте систему диференційованих за рівнем складності завдань, методик групової та колективної роботи (особливо в пошуковій та проектній діяльності), які широко застосовуються і в аудиторних умовах, викладачі адаптували для використання в режимі онлайн.

Важливо зауважити, що для вивчення іноземної мови потрібне не тільки наполегливе збагачення лексичного запасу (запам'ятовування нових слів), а й спілкування з носієм мови. У даному випадку, в ролі носія мови, виступає викладач. Тому, на думку дослідниць Н. Чали та І. Ковальової, найбільш ефективними платформами для дистанційного навчання і формування професійного спілкування є ZOOM, Meet, Google-форми. Звісно ж, не виключається користування веб-сайтами, Вікіпедією, форумами або блогами. Кожен викладач може обрати зручний для себе спосіб спілкування

зі студентами. Найбільшою перевагою онлайн навчання є гнучкість (Чала, Ковальова, 2021).

Важливим елементом є взаємодія між учасниками навчального процесу – онлайн спілкування, це дає і практичний результат – оволодіння мовою. Американські науковці Свейн і Лапкін (Swain and Larkin) проводили свої дослідження в Канадських університетах і дійшли до думки, що саме завдяки мовній практиці студенти могли перевірити свою гіпотезу щодо того, як мова працює і розвивається. Інтерактивні завдання допомагали студентам спілкуватися і набувати нових умінь та навичок на практиці (Swain, Larkin, 1982). В умовах дистанційного навчання, інтерактивні методи є просто незамінними.

Слід також зазначити плюси дистанційного навчання. На наш погляд, основною якістю дистанційного навчання є гнучкість. Так, студенти можуть контролювати свій робочий графік. Крім того, навчання відбувається у комфортних домашніх умовах. Виконання домашніх завдань також проходить у зручній для студентів час та у звичному місці. Як студентам, так і викладачам не потрібно витрачати час на дорогу до навчального закладу.

Заняття можуть бути повністю асинхронними (це означає, що викладачі та студенти не потребують присутності в мережі у визначений час), самостійно розміщеними, а також індивідуалізованими.

Проаналізувавши наукову літературу, можемо виокремити такі основні плюси дистанційного навчання:

- охоплення великої кількості студентів;
- мобільність та можливість навчання з будь-якої точки світу;
- рівні можливості здобуття освіти незалежно від місця проживання студентів;
- економія тимчасових витрат на дорогу;
- рентабельність або економічна ефективність;
- різноманітність та варіативність;
- застосування в процесі навчання нових технологій і ресурсів;
- максимальна інтерактивність;
- різноманітність методичних матеріалів та способів їх подання;
- можливість запису лекцій та семінарів, збереження всіх посилань та матеріалів та їх багаторазове прослуховування (Saykılı, 2018).

Студенти сучасних вищих навчальних закладів живуть у віртуальному просторі, тому, перейшовши на онлайн, опинилися у звичному та комфортному для себе середовищі, і для багатьох цей процес не виявився стресовим.

Зміна ролей викладача у навчальному процесі перетворює заняття, центровані на вчителя, на заняття, центровані на студента, що стимулює самостійну діяльність слухачів. У центрі процесу навчання знаходиться самостійна навчально-пізнавальна діяльність того, хто навчається, і в результаті формуються всі види компетенцій: навчально-пізнавальні, мовленнєві, вміння працювати в складному інфопросторі, отримувати навички самостійної діяльності.

Дистанційна освіта підвищує творчий потенціал студента, а також рівень самоорганізації, комп'ютерної грамотності, самостійності. Також використання інтерактивних ресурсів та ігрового формату в навчання може підвищити ефективність занять, мотивацію та залученість студентів.

Незаперечним є той факт, що, незважаючи на наявність складнощів, сучасний освітній процес все частіше використовує дистанційні технології, які допомагають студентам навчитися ставити та вирішувати проблеми, а також знаходити нову інформацію, аналізувати її.

Проте дистанційне навчання має й свої мінуси. Як технічні, так і гуманітарні предмети складно вивчати в дистанційному форматі. Через Інтернет технології предмет розуміється та засвоюється важче, ніж через живе спілкування з викладачем. Крім того, дистанційне навчання передбачає також самостійну роботу студентів. При вивченні англійської мови студенти немовних спеціальностей стикаються з низкою труднощів, пов'язаних з особливостями вимови іншомовної лексики, перекладу технічної термінології, граматичними конструкціями. З вимушеним впровадженням дистанційних засобів навчання в освітній процес велика частка навчального часу, що відводиться для освоєння дисципліни «Іноземна мова (англійська)», поширилася на самостійну роботу студентів.

Отже, перед викладачем з'явилася завдання грамотного керування виконання навчальних завдань для самостійної роботи, пошук способів перевірки знань та їх оцінки. Тут особливо актуальними стають пошукові форми роботи та проєктна діяльність, в рамках якої студенти отримують від викладача завдання щодо знаходження необхідної інформації у відкритих джерелах, її опрацювання та подання результатів іноземною мовою. Така форма роботи дозволяє об'єднувати групи студентів з різним рівнем базових знань з предмета і розподіляти завдання відповідно до їх можливостей.

Незважаючи на загальне розуміння того факту, що високий рівень сформованості іншомовної професійної компетенції майбутнього спеціаліста

є одним з факторів його конкурентоспроможності на ринку праці, у сучасних студентів (особливо на початковому етапі навчання) все ж таки спостерігається низька мотивація до вивчення непрофільних вузівських дисциплін, у тому числі й англійської (Мельник, 2018). А в умовах відсутності прямої взаємодії пари «викладач-студент» у сумі з домашньою, психологічно розслабленою атмосферою здобуття знань, труднощі підтримання стійкого інтересу до предмета виявляють особливу актуальність. Саме тому студенти початкових курсів визначаються як «незахищені суб'єкти дистанційного навчання» (Swain, Lapkin, 1982), що вимагають постійного контролю викладача над ступенем успішності освоєння курсу та рівнем навчальної мотивації.

Практикуючі педагоги як найгостріше відчували необхідність урізноманітнити навчальний процес включенням до нього сучасних засобів представлення аудіовізуальної інформації (популярні блоги, інстаграм та телеграм канали, новинні сайти англійською мовою, що розкривають проблеми сьогодення, зокрема).

Проблеми у викладанні англійської мови онлайн торкнулися також питання керівництва науководослідною діяльністю студентів. Очні консультації виявилися неможливими, тому викладачі здійснюють зв'язок з виконавцями наукових робіт також за допомогою відеоконференцій (для консультативних зустрічей), електронної пошти (так звана «кейсова технологія» (Kamal, Zubanova, Isaeva & Movchun, 2021) спілкуванням онлайн у соціальних мережах та месенджерах, а також у спеціально створених групових чатах (для колективного обговорення одержаних результатів дослідження, а також проведення підсумкових конференцій).

Однак «очні» консультації, які викладачі змушені проводити в онлайн режимі все ж таки виявляють ряд недоліків, серед яких неможливість оперативно вносити рукописні правки безпосередньо під час перевірки роботи, великий обсяг підготовки до зустрічі в дистанційному режимі, що включає підготовку відповідної наочності (наприклад, презентації) для точнішого пояснення студенту недоліків роботи. Зазначена особливість викладання у дистанційному режимі є невід'ємною характеристикою підготовки до кожного заняття.

Слід зазначити, що навіть досвідчені викладачі, які нагромадили велику базу розробок для занять, стикаються з тим, що підготовка до зустрічей зі студентами онлайн потребує багато часу.

Ще одним викликом онлайн-навчання є психологічний аспект, оскільки відсутність безпо-

среднього контакту студентів один з одним і з викладачем відбивається на атмосфері занять та психологічному настрої студентів. У разі мінімального візуального контакту складніше побудувати соціальні взаємодії, налагодити емоційний контакт. Цей психологічний фактор негативно впливає на успішність студентів та їхню мотивацію і, що не менш важливо, не дає можливість розвивати соціальні навички. Також практично неможливо проконтролювати, як інформація, що надається, засвоюється студентами з метою своєчасного коригування подачі навчального матеріалу.

Одним із способів задати тон занять і включити студентів у навчальний процес – перші кілька хвилин заняття присвятити вправам, так званим *warming-up activities*. Переваги цих вправ у тому, що вони короткі за часом, не вимагають особливої підготовки, сприяють формуванню психологічного клімату, допомагають встановити міжособистісний контакт, повторити лексичний та граматичний матеріал.

Викликати зацікавленість у студентів можна завдяки різним онлайн-іграм на повторення вивченого матеріалу, обговорення новин, відгадування слів, розв'язування кросвордів та ін. Під час заняття також бажано використовувати завдання, що передбачають роботу у парі чи групі (Adams, 2021: 11).

До інших складнощів онлайн-навчання також можна віднести: проведення оцінки знань студентів. В умовах дистанційної освіти звичні перевірочні та контрольні роботи практично неможливо провести, оскільки з'являється більше можливостей для списування, відсутній контроль під час проведення тестів та інших видів перевірочних робіт. Як наслідок, результати оцінювання не завжди будуть показовими та об'єктивними. Все це вимагає внесення змін до системи та формату оцінювання, а також використання інструментів асинхронного навчання (Kahoot, Classtime, Socrative, Quizlet та ін.).

Під час дистанційного заняття складніше оцінити, наскільки студент залучений до процесу, чи він не відволікається. Навіть мовчання як відповідь на питання може розцінюватися по-різному: іноді це може означати, що студент утруднюється з відповіддю або він зіткнувся з технічними проблемами, наприклад, непрацюючий мікрофон, або те, що завдання не було зрозуміле або почуте і багато іншого. Сюди також можна віднести наявність відволікаючих чинників через перебування не на робочому місці.

Таким чином, основними труднощами при організації занять з іноземної мови зі студентами

немовних спеціальностей виявляються низька мотивація до вивчення непрофільного предмета, велика завантаженість викладацького складу, пошук оптимальних методів та прийомів для різноманітності занять з метою підвищення пізнавального інтересу до дисципліни, а також для реалізації принципів особистісно-орієнтованого навчання, вибір методик перевірки завдань для самостійної роботи та оцінки рівня сформованості всіх видів компетенцій, необхідних для успішного проходження курсу «Іноземна мова (англійська)».

Висновки. Проаналізувавши ряд наукових праць, а також розглянувши питання вивчення англійської мови в умовах дистанційного навчання, ми дійшли висновку, що формування іншомовної мовленнєвої компетентності студентів немовних спеціальностей забезпечується у процесі організації навчання через ефективні платформи дистанційної освіти, має відповідати меті професійної підготовки та потребує чіткої

постановки завдань, цілей, задоволення вимог учасників процесу.

В умовах стрімкого переходу на дистанційне навчання, пов'язаного з пандемією Covid-19 та воєнним станом в Україні, викладачам вищих навчальних закладів довелося адаптуватися до нових освітніх платформ (Zoom, MS Teams, Skype та ін.) та освоювати навчальні дистанційні ресурси. Як наслідок, використання дистанційних засобів навчання стало не лише способом урізноманітнити та доповнити навчальний процес, а й обов'язковим компонентом навчального процесу.

На закінчення хотілося б також відзначити, що дистанційне навчання не лише є відносно новим видом навчання, а й одним з найперспективніших. Маючи низку складнощів, таких як технічні проблеми, психологічний фактор, складності з оцінюванням знань та утриманням уваги, онлайн-освіта також має низку переваг у порівнянні з традиційним.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Дігтяр О.Ю. Проблеми дистанційного навчання іноземних мов у вузі. *Світ науки, культури, освіти*. 2019. № 1 (74). С. 356–357.
2. Ларіонова О.І. Особливості формування соціокультурної компетенції у немовному ВУЗі на матеріалі іноземної мови. URL: http://www.nbu.gov.ua>portal/soc_Gum/Vlush/Fild/2012...5.pdf (дата звернення: 08.04.2022).
3. Мельник Н.М. Теоретичний аспект впливу дистанційного навчання на формування іншомовної мовленнєвої компетенції студентів немовних спеціальностей. *Закарпатські філологічні студії*. Ужгород, 2021. URL: <http://zfs-journal.uzhnu.ua/archive/18/24.pdf> (дата звернення: 08.04.2022).
4. Чала Н., Ковальова І. Формування у студентів немовних спеціальностей іншомовного професійного спілкування в умовах дистанційного навчання. К.: НАУ, 2021. URL: http://dSPACE.sfa.org.ua/bitstream/123456789/1382/1/Chala_navchannia.pdf (дата звернення: 08.04.2022).
5. Чорна О.А. Педагогічні та інформаційні технології дистанційного навчання іноземних мов у ВНЗ. *Викладання мов у вищих навчальних закладах освіти на сучасному етапі*. 2011. Вип. 18. С. 301–308.
6. Adams J. E-learning offer myriad opportunities for rapid talent development. Jean Adams T+D. March. P. 69–73. URL: <http://yellowedge.files.wordpress.com/2008/03/adams.pdf> (дата звернення: 08.04.2022).
7. Hoppe G. Classification and Sustainability Analysis of E-learning Applications. Universitat Hannover, 2003. 243 p.
8. Kamal M. I., Zubanova S., Isaeva A. & Movchun V. Distance learning impact on the English language teaching during COVID-19. *Education and Information Technologies*. 2021. Volume 26. P. 7307–7319. URL: <https://link.springer.com/article/10.1007/s10639-021-10588-y> (дата звернення: 08.04.2022).
9. Machynska N., Dzikovska M. Challenges to manage the educational process in the HEI during the pandemic. *Romanian Journal for Multidimensional Education/Revista Romaneasca pentru Educatie Multidimensionala*. 2020. Issue 12. P. 92–99. URL: <https://doi.org/10.18662/rrem/12.1sup2/251> (дата звернення: 08.04.2022).
10. Saykılı A. Distance education: Definitions, generations, key concepts and future directions. *International Journal of Contemporary Educational Research*. 2018. Issue 5(1). P. 2–17. URL: <http://ijcer.net/en/download/article-file/498240> (дата звернення: 08.04.2022).
11. Swain M., Lapkin Sh. Interaction and Second Language Learning: Two Adolescent French Immersion Students Working Together. *The Modern Language Journal*. 1998. Issue 82. P. 320–337.

REFERENCES

1. Dihtiar O.Iu. Problemy dystantsiinoho navchannia inozemnykh mov u vuzi [Problems of distance learning of foreign languages in higher education]. *Svit nauky, kultury, osvity*. 2019. 1 (74). P. 356–357 [in Ukrainian].
2. Larionova O. I. Osoblyvosti formuvannia sotsiokulturnoi kompetentsii u nemovnomu VUZi na materialy inozemnoi movy [Peculiarities of Formation of Sociocultural Competence in a Non-Language University Based on Foreign Language Material]. URL: http://www.nbu.gov.ua>portal/soc_Gum/Vlush/Fild/2012...5.pdf [in Ukrainian].
3. Melnyk N.M. Teoretychnyi aspekt vplyvu dystantsiinoho navchannia na formuvannia inshomovnoi movlennievoi kompetentsii studentiv nemovnykh petsialnostei [Theoretical aspect of the influence of distance learning on the formation of foreign language speech competence of students of non-language specialties]. *Zakarpatski filolohichni studiyi*. 2021. 18. P. 125–129 [in Ukrainian].

4. Chala N., Kovalova I. Formuvannya u studentiv nemovnykh spetsialnosti inshomovnoho profesiinoho spilkuvannya v umovakh dystantsiinoho navchannia [Formation of non-language specialties of foreign language professional communication in distance learning students]. K.: NAU, 2021. URL: http://dspace.sfa.org.ua/bitstream/123456789/1382/1/Chala_navchannia.pdf [in Ukrainian].
5. Chorna O.A. Pedagogichni ta informatsiini tehnologii dystantsiinoho navchannia inozemnykh mov u VNZ [Pedagogical and information technologies of distance learning of foreign languages in higher education]. *Vyklyadannia mov u vyshchykh navchalnykh zakladakh osvity na suchasnomu etapi*. 2011. 18. P. 301–308
6. Adams J. E-learning offer myriad opportunities for rapid talent development. Jean Adams T+D. March. P. 69–73. URL: <http://yellowedge.files.wordpress.com/2008/03/adams.pdf>.
7. Hoppe G. Classification and Sustainability Analysis of E-learning Applications. Universitat Hannover, 2003. 243 p.
8. Kamal M. I., Zubanova S., Isaeva A. & Movchun V. Distance learning impact on the English language teaching during COVID-19. *Education and Information Technologies*. 2021. Volume 26. P. 7307–7319. URL: <https://link.springer.com/article/10.1007/s10639-021-10588-y>.
9. Machynska N., Dzikovska M. Challenges to manage the educational process in the HEI during the pandemic. *Romanian Journal for Multidimensional Education/Revista Romaneasca pentru Educatie Multidimensionala*. 2020. Issue 12. P. 92–99. URL: <https://doi.org/10.18662/rrem/12.1sup2/251>.
10. Saykılı A. Distance education: Definitions, generations, key concepts and future directions. *International Journal of Contemporary Educational Research*. 2018. Issue 5(1). P. 2–17. URL: <http://ijcer.net/en/download/article-file/498240>.
11. Swain M., Lapkin Sh. Interaction and Second Language Learning: Two Adolescent French Immersion Students Working Together. *The Modern Language Journal*. 1998. Issue 82. P. 320–337.